

Tartalom

I. Az európai felvilágosodás irodalmából

- Daniel Defoe
Robinson Crusoe (Részletek.
Lengyel Tamás ford.) 12
- Jonathan Swift
Gulliver utazásai (Részletek.
Szentkuthy Miklós ford.) 16
Részletek a francia Enciklopédiából 19
- Voltaire
Candide vagy az optimizmus (Részletek.
Gyergyai Albert ford.) 22
- Jean-Jacques Rousseau
Értekezés az emberek közötti egyenlőtlenség
eredetéről és alapjairól (Részletek.
Kis János ford.) 28
Vallomások (Részletek. Benedek István
és Benedek Marcell ford.) 32
- Johann Wolfgang Goethe
Charlotte von Steinhoz (Vas István ford.) 37
Vándor éji dala (Tóth Árpád,
Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond,
Szabó Lőrinc fordításában) 38
A kedves közelléte (Szabó Lőrinc ford.) 39
Valami halk, gyermeki bánat
(Szabó Lőrinc ford.) 39
Apámtól kaptam alakot (Vas István ford.) 40
Faust (Részletek. Jékely Zoltán
és Kálnoky László ford.) 40
- Friedrich Schiller
Az örömhöz (Rónay György ford.) 45
Az új évszázad kezdetén
(Kálnoky László ford.) 46
Ármány és szerelem
(Részlet. Vas István ford.) 47

Friedrich Hölderlin	
Menón panasza Diotimáért (Részletek. Károlyi Amy, Radnóti Miklós ford.)	50
Az élet felén (Szabó Lőrinc, Keresztury Dezső, Képes Géza fordításában)	51

II. A 18. század
magyar
irodalmából

A kuruc költészetből	
Csínom Palkó	54
Őszi harmat után...	56
Rákóczi-nóta	57
Mit búsulsz, kenyeres...	59
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (Részletek)	
37. levél	60
112. levél	62
Faludi Ferenc	
Forgandó szerencse	63
Bessenyei György	
Magyarság (Részletek)	64
Kármán József	
Fanni hagyományai (Részletek)	65
Batsányi János	
A franciaországi változásokra	69
A látó	69
Gyötrődés	70
Kazinczy Ferenc	
Tövisek és virágok (Részletek)	71
Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél (Részletek)	72
Fogságom naplója (Részletek)	72
Fazekas Mihály	
A kelletekörán jött csendes esőhöz	74
Kisfaludy Sándor	
A kesergő szerelem (Részletek)	75
Csokonai Vitéz Mihály	
Az estve	76
Konstancinápoly	79
A pillantó szemek	82
A boldogság	82
Tartózkodó kérelem	83
Az esküvés	83
A Magánossághoz	83
A tihanyi Ekhóhoz	86

Jövendőlés az első oskoláról a Somogyban	88
A Reményhez	88
Szegény Zsuzsi, a táborozáskor	89
Tüdőgyulladásomról	90
Dorottya (Részletek)	91
Berzsenyi Dániel	
A magyarokhoz (Romlásnak indult...)	95
A magyarokhoz (Forr a világ...)	97
Horác	98
Osztályrészem	99
Búcsúzás Kemenes-Aljától	100
A közelítő tél	101
Levéltöredék barátnémhöz	101
Fohászkodás	102
Napoleonhoz	103
Vitkovics Mihályhoz	103

III. Az európai romantika irodalmából

E. T. A. Hoffmann	
Az arany virágcserep (Részlet. Horváth Zoltán ford.)	108
Heinrich Heine	
A dal szárnyára veszek... (Lator László ford.)	109
A Loreley (Szabó Lőrinc ford.)	110
Mesék mesélnek róla... (Justus Pál ford.)	110
William Blake	
A tigris (Szabó Lőrinc ford.)	111
Robert Burns	
Korai még a konty nekem (Kormos István ford.)	111
John Anderson, szivem, John (Szabó Lőrinc ford.)	112
Az ördög elvitte a fináncot (Arany János ford.)	112
William Wordsworth	
Táncoló tűzliliomok (Szabó Lőrinc ford.)	113
George Gordon Byron	
Childe Harold búcsúja (Tóth Árpád ford.)	113
Percy Bysshe Shelley	
Óda a nyugati szélhez (Tóth Árpád ford.)	115
John Keats	
Óda egy görög vázához (Tóth Árpád ford.)	117

Jane Austen	
Büszkeség és balítélet (Részletek. Szenczi Miklós ford.)	119
Edgar Allan Poe	
A holló (Tóth Árpád ford.)	124
Victor Hugo	
Stella (Nemes Nagy Ágnes ford.)	127
Az éj, az éj, az éj (Kosztolányi Dezső ford.)	128
Alekszandr Szergejevics Puskin	
Jevgenyij Anyegin (Részlet. Áprily Lajos ford.)	130
Nyikolaj Vasziljevics Gogol	
A köpönyeg (Makai Imre ford.)	131

IV. Irányzatok határán: a romantikától a realizmusig

Stendhal	
Vörös és fekete (Részletek. Illés Endre ford.)	150
Honoré de Balzac	
Goriot apó (Részlet. Lányi Viktor ford.)	152

V. A reformkorszak és a magyar romantika irodalmából

A magyar népköltészetből	
[Ahol keletkezik...]	156
Kádár Kata	157
[Ej-haj, gyöngyvirág...]	158
[Ó, be sok hal terem...]	158
Kitrákotty mese	159
[Elindultam szép hazámból...]	159
[Hegyet hágék...]	160
Kisfaludy Károly	
Mohács	161
Katona József	
Bánk bán (Részletek)	163
Kölcsey Ferenc	
Elfojtódás	165
Hymnus	166
Vanitatum vanitas	167
Zrínyi dala	168
Huszt	169
Emléklapra	169
Versenyemlékek	169
Szép Erdély...	169
Zrínyi második éneke	170

Rebellis vers	170
Nemzeti hagyományok (Részletek)	171
Országgyűlési napló (Részlet)	173
Búcsú az országos rendektől	173
Parainesis Kölcsey Kálmánhoz (Részletek)	175
Vörösmarty Mihály	
Zalán futása (Részlet)	178
Csongor és Tünde (Részlet)	179
Pázmán	180
Magyarország címere	180
Szózat	181
Késő vágy	182
A Guttenberg-albumba	182
Liszt Ferenchez	182
Ábránd	184
A merengőhöz	184
Keserű pohár	185
Gondolatok a könyvtárban	186
Az emberek	189
Országháza	190
Szabad sajtó	191
Emlékkönyvbe	191
Előszó	191
A vén cigány	193
Fogytán van a napod...	194
Eötvös József	
A falu jegyzője (Részlet a regény befejezéséből)	194
Petőfi Sándor	
A borozó	195
Jövendölés	196
Távolból	196
Befordúltam a konyhára...	197
A virágnak megtiltani nem lehet...	197
Egy estém otthon	198
Ez a világ amilyen nagy...	198
Megy a juhász számon...	199
Az alföld	199
A helység kalapácsa (Részlet)	200
A természet vadvirága	200
Álltam sírhalma mellett...	201
Játszik öreg földünk...	201
Téli világ	201
Éj van...	202
Fa lesznek, ha...	203
A négyökrös szekér	203

Emlékezet...	203
Itt állok a rónaközépen...	204
A bánat? egy nagy oceán	204
Nem súlyed az emberiség...	204
Barátaim megölelének...	205
Fejemben éj van...	205
Sors, nyiss nekem tért...	205
Dalaim	206
Levél Várady Antalhoz (Részlet)	206
Költői ábránd volt, mit eddig érzék...	207
Nem csoda, ha újra élek...	210
Reszket a bokor, mert...	210
Karácsonkor	211
Egy gondolat bánt engemet...	212
Szabadság, szerelem!	213
A XIX. század költői	213
Arany Jánoshoz	214
A nép nevében	215
Az ítélet	215
Mily szép a világ!	216
Levél Arany Jánoshoz	217
Beszél a fákkal a bús őszi szél...	219
Szeptember végén	219
Minek nevezelek?	220
A puszta, télen	221
Nemzeti dal	222
Föltámadott a tenger...	223
Miért kísérsz...	223
Szülőföldemen	224
Kiskunság	225
Republika	227
Itt benn vagyok a férfikor nyarában...	228
A hegyek közt	228
Az apostol (Részlet)	229
Itt van az ősz, itt van újra	231
Az év végén	231
Európa csendes, újra csendes...	232
Pacsírtaszót hallok megint...	233
Szörnyű idő...	233
Petőfi legelső levele Arany Jánoshoz	234
Uti levelek	
III. levél	234
XV. levél	236
Jókai Mór	
Az arany ember (Részletek)	237